

Keskkonnaministeerium
Paldiski mnt 96
13522 Tallinn

Teie 20.04.2022
Meie 06.06.2022 nr 4/143

Arvamuse avaldamine Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi eelnõule, millega muudetakse direktiive tööstusheidete ja prügilate kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse tööstuskäitiste keskkonnaandmete esitamise ja tööstusheite portaali loomise eelnõu kohta

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Keskkonnaministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi eelnõule, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. a direktiivi 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) ning nõukogu 26. aprilli 1999. a direktiivi 1999/31/EÜ prügilate kohta (edaspidi: direktiivi eelnõu) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse tööstuskäitiste keskkonnaandmete esitamise ja tööstusheite portaali loomise eelnõu kohta (edaspidi: määruse eelnõu). Järgnevalt esitame oma kommentaarid tööstusheite direktiivi ja tööstusheite portaali määruse eelnõude kohta.

I Tööstusheite direktiiviga seotud plaanitavad muudatused

1. Toetame tööstusheite direktiivi muutmise eesmärke saavutada rohelisem elukeskkond ja ringmajandus, kuid leiame, et rohepöörde eesmärkide saavutamine ei peaks käima liiga jõuliselt õigusaktide muutmise kaudu, mis toob kaasa olukorra, et nõudeid ei ole võimalik praktikas täita või ettevõtted kolivad oma käitised Euroopa Liidu alalt väljapoole. Eriti juhul, kui direktiivi eelnõust jääb kohati arusaamatuks, millistele ettevõtetele muudatuste jõustumisel direktiiv kohalduma hakkab. Välja on toodud sektorite tegevusvaldkonnad, kuid direktiivi eelnõust ei selgu, kas mikro-, väikese- ja keskmise suurusega ettevõtetele plaanitakse kehtestada mingeid erandeid. Samuti ei ole selge, mis saab kehtiva tööstusheite direktiivi ja siseriiklike õigusaktide alusel välja antud käitiste lubadest, kas need jäävad kehtima või peavad kõik tööstusheite direktiivi kohaldamisala käitiste omanikud uued load taotlema.
2. Kaubanduskoja hinnangul saab direktiivi praegusel kujul vastu võttes selle rakendamine praktikas olema ettevõtetele raske. Selle põhjuseks on ühelt poolt direktiivi eelnõus sätestatu keerukus ja ebaselgus. Ettevõtjatel on äärmiselt raske mõista, millised täpselt on kohustused, mida peab täitma ja kes tegelikult milliseid kohustusi järgima peab. Teisalt, näeme ohtu ettevõtlusvabadusele ja

ESTONIAN CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY / ЭСТОНИСКАЯ ТОРГОВО - ПРОМЫШЛЕННАЯ ПАЛАТА
TOOM-KOOLI 17, 10130 TALLINN / REG NO 80004733 / TEL: +372 604 0060 / KODA@KODA.EE / WWW.KODA.EE / WWW.ENTERPRISE-EUROPE.EE

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA ON SUURIM ETTEVÕTJAJD ESINDAV ORGANISATSIOON EESTIS, Kuhu kuulub ligi 3400 ettevõtet, kellest enamik on väikese- ja keskmise suurusega. KAUBANDUSKOJA LIIKMED ANNAVAD ÜLE 40 PROTSENDI EESTI ETTEVÕTETE KÄIBEST, LIGI 40 PROTSENTI PUHASKASUMIST JA TASUVAD ÜLE 40 PROTSENDI RIIKLIKEST MAKSUDEST. KAUBANDUSKODA ESINDAB JA KAITSEB KÕIGI ETTEVÕTJATE ÜHISHUVE NING ON MITTERIIKLIK JA APOLIITILINE ORGANISATSIOON.

konkurentsivõimele. Liiga jõuliselt õigusaktiga nõuete ette kirjutamine nõuab ettevõtjalt lisakulutusi, halduskoormuse tõusu ning investeringuid, et oleks võimalik nõudeid täita. Kuid COVID-19 viirus ja Venemaa alustatud sõda Ukrainas on tugevalt mõjutanud majanduse olukorda ja ettevõtluskeskkonda, mistõttu on ettevõtjatel äärmiselt keeruline lähiaastatel teha täiendavaid investeringuid, et tööstusheite direktiivi uutele nõuetele vastata. Eriti keerukaks võib see osutuda väikese- ja keskmise suurusega ettevõtetele. Seega näeme vajadust põhjalikult analüüsida Eesti ettevõtlusmaastiku vaatest, kui tõsiselt direktiivi eelnõu Eesti ettevõtjaid mõjutaks ning kas nii ranged reeglid on mõistlikud, proportsionaalsed ning järgitavad. Seejuures tuleb kindlasti võtta arvesse valdkondade ettevõtete, keda tööstusheite direktiiv puudutab arvamust.

3. Direktiivi eelnõus on uus artikkel 14a, mis näeb ette kõigile direktiivi lisas I toodud tegevusalade käitlejatele kohustuse kehtestada ja rakendada oma ettevõttes keskkonnajuhtimissüsteem, mis peab olema kooskõlas PVT-järelustega. Direktiivi eelnõust aga ei selgu, kas see kohustus laieneb ka kõigile mikro-, väikese- ja keskmise suurusega ettevõtetele ning nende käitistele. Lisaks on plaan lisada uus peatükk IIa, mille kohaselt peavad kõigil käitiste omanikel olema osana oma keskkonnajuhtimissüsteemidest iga käitise kohta ümberkujundamiskavad valmis 30. juuniks 2030, milles on kirjeldatud plaan kuidas 2050. aastaks ettevõtte saavutab kliimaneutraalsuse. Näeme, et tegemist on taas kohustusega, mis eeldab eriteadmisi ning täiendavaid investeringuid ning pealegi on selle täitmiseks antud aeg üsna lühike, eriti, kui ettevõtja peab selle töö kolmandalt isikult tellima, sest endal vajalikud teadmised puuduvad. Kaubanduskoja hinnangul tuleb täiendavalt analüüsida, kui proportsionaalne on nii põhjaliku, ilmselt eriteadmisi vajava keskkonnajuhtimissüsteemi kohustuse täitmisega kaasnevad investeringud ja halduskoormus Eesti ettevõtetele, eriti aga väikese- ja keskmise suurusega ettevõtetele. Hetkel näeme, et plaanitavate muudatuste puhul on tegemist üle reguleerimisega ning artiklit 14a ja peatükki IIa ei peaks Eestis direktiivi eelnõus välja pakutud kujul rakendama.
4. Kaubanduskoda leiab, et tööstussektorite PVT-de uuendamise protsessi on äärmiselt oluline kaasata vastavate sektorite asjatundjaid ja ettevõtteid, et uuendatud PVT-d arvestaksid valdkondade eripärade, tehnoloogiate ja tööpõhimõtetega ning oleksid proportsionaalsed soovitava mõjuga. Samuti ei tohi uuendatud PVT-järelused vähendada ettevõtete konkurentsivõimet.
5. Kaubanduskoda teeb ettepaneku tõsta direktiivi eelnõus toodud lisa Ia toodud loomühikute arvu 150 kodulindude, sigade ja veisekasvatajatele või mitte rakendada kogu Euroopa liidus sama loomühikute arvestamise meetodit. Arvestades Eesti põllumajandusettevõtete suurust, leiame, et nii madal loomühikute arv toob ettevõtetele niigi väga bürokratlikus sektoris kaasa ülemäärase halduskoormuse tõusu. 150 loomühikut võib Eestis täituda ka väikesel perettevõttel, kelle puhul tähendaks tööstusheite direktiivi nõuete järgimine veel eriti suurt halduskoormuse ja investeringute tõusu, mis ei ole mõistlik. Olukorra teeb veelgi halvemaks, kui loomühikute arvestamisel loetakse kaks üksteise lähedal oleva käitise, mille omanik on üks isik või ettevõtte, loomühikud ühtse üksusena. Loomühikud ei arvesta ka

loomakasvatuse tsüklitega, mil loomade arv erineb. Lisaks, ei ole direktiivi eelnõus selgitatud ega analüüsitud põhjuseid, mille alusel on komisjon loomühikute arvu nii madalaks seadnud.

6. Me ei toeta kodulindude, sigade ja veisekasvatajatele direktiivi eelnõu jõustumisel kehtima hakkavaid kohustusi, mis tulenevad peatükist VIa, sh artikkel 70i, mis näeb ette delegeeritud õigusakti loomise. Direktiivi eelnõu oleks paremini mõistetav, kui kõik direktiivi tingimused on koheselt sätestatud direktiivis ja selle lisades. Hetkel on direktiivi eelnõu sätted põllumajandussektorile väga üldsõnalised ning neile on keeruline hinnangut anda, kui ei ole võimalik mõista, millist mõju need ettevõtetele omavad. Samuti näeme vajadust kaasata Eesti põllumajandussektori ettevõtjaid ja eksperte direktiivi eelnõu edasise arutelu raames.
7. Kaubanduskoda ei toeta direktiivi eelnõus toodud artikli 79 muutmist selliselt, et juriidilise isiku poolt toime pandud rikkumise korral on trahvi maksimumsumma vähemalt 8 % ettevõtja aastakäibest asjaomases liikmesriigis. Meie hinnangul on selline karistusmäär ebamõistlikult suur, sest vastutav isik jääb ilma majanduslikust kasust ning see omakorda mõjutab tema võimekust teha vajalikke investeeringuid. Samuti ei ole meie hinnangul mõistlik artikli 79a ettepanek, mis seab kolmanda isiku kahju nõude puhul tõendamiskohustuse, et rikkumine tekitab kahju rikkumise eest vastutavale isikule, sest selline lähenemisviis tähendaks, et ettevõtte on süüdi juba enne süüdi tunnistamist ning see on vastuolus meie õigussüsteemiga.

II Tööstusheite portaali määrusega seotud plaanitavad muudatused

8. Kaubanduskoda toetab määruse eelnõu muudatusettepanekut luua uus veebipõhine tööstusheite portaal senise registri asemel ainult siis, kui uus veebipõhine portaal vähendab ettevõtete, kes aruandeid peavad esitama, halduskoormust. Kahjuks ei selgu määruse eelnõust üheselt, kas ja kui palju selline määrus ettevõtete halduskoormust mõjutab ning kas tekib võimalus, et ettevõtte peab samasisulisi aruandeid esitama mitmetele asutustele mitmetes keskkondades. Samuti soovime juhtida tähelepanu, et kui plaan näeb ette portaalis olevate andmete avalikkust, siis tuleb sellise portaali puhul ka tagada, et selle kaudu ei oleks ühelgi juhul võimalik ettevõtete maine avalik kahjustamine ega ärisaladuse avalikuks saamine kolmandatele isikutele.
9. Näeme, et määruse eelnõu artiklis 5 toodud andmete kvantifitseerimishierarhia põhimõtte (1. mõõtmine, 2. arvutamine ja 3. hinnang) võib praktikas osutada ettevõtetele raske järgida ja täita, sest ettevõtetel võib puudu jääda vajalikest teadmistest ja tehnikast, et teostada nt õhku paisatava metaani koguse mõõtmist. Selle põhimõtte rakendamine võib kaasa tuua halduskoormuse tõusu ja lisainvesteeringute vajaduse ning seega tuleb täiendavalt Eesti ettevõtete vaatest hinnata, kui teostatav ja proportsionaalne saadava keskkonnakasuga võrreldes antud põhimõtte rakendamine on.

Loodame, et peate võimalikuks Kaubanduskoja seisukohti ja ettepanekuid arvesse võtta.

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Peadirektor

Koostanud: Ann Raun ann@koda.ee 604 0072